

СТРУКТУРНЕ НАПОВНЕННЯ АНГЛОМОВНИХ СТАТЕЙ, ЩО ЗОБРАЖАЮТЬ СТИХІЙНЕ ЛИХО

Колесник О.С., Узварик І.А.,

Київський університет імені Бориса Грінченка

Результатом цієї наукової розвідки є визначення, опис та виявлення ступеня взаємодії структур (емоційно-експресивної, фактологічної, авторсько-тематичної) в англomовній статті, що описує стихійне лихо. Було встановлено, що зазначені структури нерівномірно присутні в досліджуваному тексті: найбільш часто засвідчена емоційно-експресивна, за якою слідує фактологічна та авторсько-тематична. Усі структури взаємодіють, підсилюючи одна одну.

Ключові слова: стаття, стихійне лихо, емоційно-експресивна, фактологічна, авторсько-тематична структура.

Результатом этого научного поиска является определение, описание и выявление степени взаимодействия структур (эмоционально-экспрессивной, фактологической, авторско-тематической) в англоязычной статье, описывающей стихийное бедствие. Было установлено, что указанные структуры неравномерно представлены в исследуемом тексте: наиболее часто встречается эмоционально-экспрессивная, за которой следуют фактологическая и авторско-тематическая. Все структуры взаимодействуют, усиливая друг друга.

Ключевые слова: статья, стихийное бедствие, эмоционально-экспрессивная, фактологическая, авторско-тематическая структура.

This investigation seeks to highlight the structural particularities of the English articles which describe natural disasters. We maintain that, being texts, the articles possess a number of structural types (emotional-expressive, factual, thematic) within its body, which are present to a varied extent, thus tailoring the information effectively. The said types contribute to the effectiveness of each structure, being interconnected.

Key words: article, natural disaster, emotional-expressive structure, factual structure, thematic structure.

Ризик є невід'ємною складовою частиною життя людини, тож видається виправданим постійний інтерес до повідомлень, які інформують про події, загрози для безпеки людини. Метою наукової розвідки є дослідити структурну організацію статей, об'єднаних темою стихійного лиха. Завдання цієї праці зумовлені її метою і полягають у висвітленні особливостей структури зазначених текстів.

Стаття, як і будь-який текст, має бути структурно організованою в оптимальний спосіб з метою досягти певного впливу на цільову аудиторію. Наш дослідницький інтерес становить структура статей, що повідомляють про стихійне лихо. Попри те що події, які відносять тематично до стихійного лиха, завжди отримували належне висвітлення у засобах масової інформації, такі тексти ще не були об'єктом окремого дослідження, що зумовлює **актуальність** та **новизну** такої розвідки.

Стаття — публіцистичний чи науковий твір, що на підставі розгляду та зіставлення значної групи фактів чи ситуацій ґрунтовно, глибоко й з науковою точністю трактує, осмислює та теоретично узагальнює проблеми соціальної дійсності [4]. Особливе місце в сучасній англістиці

займають статті, що повідомляють про стихійне лихо. Стихійне лихо — це явище природи, яке створює катастрофічну обстановку, порушує нормальну діяльність населення, руйнує будівлі, споруди, загрожує життю і призводить до загибелі людей, тварин, знищення матеріальних цінностей [2].

Встановлено, що для статей, що зображають стихійне лихо, характерні фактологічна, тематично-авторська та емоційно-експресивна структури [5].

Фактологічна структура притаманна науковому, розсудливому викладу інформації. Відомості мають бути чіткі, змістовні та достовірні.

З іншого боку, текст, у якому повідомляється про стихійне лихо, містить певні ознаки публіцистичного стилю, тому **емоційно-експресивна структура** покликана виконувати таку функцію.

Тематично-авторська структура тексту поєднує в собі емоції та думку. Завдяки цьому стаття набуває певної акцентуації, тобто автор(и) «маркують» важливу частину тексту, посилюючи певний сигнал адресатові. Власне, завдяки тематично-авторській структурі у статті імпліцитно закладається певний імпульс для реципієнта, поштовх до дії (слово — це дія за Дж. Остіном): знати про небезпеку, поспівчувати / допомогти

жертвам, дійти висновків, шукати винуватця події, уповати на Бога, брати на себе відповідальність за природні катаклізми, усвідомлюючи свою причетність до забруднення навколишнього середовища тощо.

У нашому матеріалі емоційно-експресивна структура є найбільш поширеною і становить 46,2 %. Така висока питома вага зумовлена важливістю викликати певну емоційну реакцію реципієнта. Нагальність описуваних ситуацій полягає в тому, що стихійне лихо здебільшого належить до таких подій, які несуть серйозні наслідки — трагічні, матеріально відчутні, психологічно руйнівні. Таким чином будь-який негативний вплив на розмірене життя викликає емоційну реакцію. Додатковий фактор, що підсилює емоційну структуру таких текстів, — інформація про кількість жертв, обсяг завданих збитків. Примітною є антропоцентричність таких відомостей (вказується кількість жертв-людей, завдані збитки обчислюються грошми та переліком важливих для людини об'єктів, зазначається потенційна загроза для людини). Таким чином фактологічна структура підпорядковується емоційно-експресивній і в кількісному вимірі становить 30,8 % у нашій вибірці. Це зумовлено тим, що факти дають змогу реципієнтові самостійно оцінити масштаб лиха, зіставляючи наведені дані з попереднім досвідом, і мають вагоме значення в подачі інформації, у такий спосіб додатково посилюється вплив на емоції.

Підсилюють фактологічну структуру асоціативні та логічні зв'язки між фактами; цікаві заголовки, як-от: *Hurricane Patricia makes landfall as Mexico braces for 'strongest ever' Pacific storm* (The Guardian); *Tornadoes the most terrifying of natural disasters* (The CNN); *Are human actions making natural disasters more destructive?* (The CNN); *Fukushima: Five years after Japan's worst nuclear disaster* (The CNN); *Houston floods: Disaster zone declared after 'historic' rainfall* (The BBC); *Japan earthquake could cost \$309 billion* (The CNN); та мовні засоби: морфологічні (ступені порівняння прикметників (здебільшого найвищий): *the most costly, the most troublesome*), лексичні (прикметники, як-от: *devastating, harmful*), синтаксичні (паралельні конструкції, матеріально (не)тотожні повтори, зокрема перелік (*homes, buildings and infrastructure*), риторичні питання).

На третьому місці за кількістю застосування перебуває тематично-авторська структура (23 %). Такий вид текстової структури сприяє появі смислових зв'язків між структурними одиницями тексту. Особливо це помітно у статтях, що зображають стихійне лихо, де факти подаються з точки зору автора — нефахівця з природних катаклізмів. Відсутність надлишкової «науковості» у такому матеріалі робить інформацію близькою, зрозумі-

лою пересічному читачеві, оскільки вона є адаптованою до рівня середньостатистичного читача.

Для прикладу розглянемо подану нижче статтю, в якій мають місце елементи трьох видів текстової структури.

Перше, на що звертає увагу читач, — це заголовок *Japan earthquake could cost \$309 billion*. Вже в цьому одному реченні наявні компоненти двох структур: фактологічної та тематично-авторської. *Billion* — це математична величина, точний факт. Тематично-авторська структура представлена в цьому реченні активним станом дієслова там, де було б доречне використання пасивного стану. Природа персоніфікується, оскільки спричинює економічні витрати та втрати. В наступному реченні *Japan's devastating earthquake and tsunami could cost up to \$309 billion, making it the most costly disaster in the country since the end of World War II* з'являється елемент емоційно-експресивної структури — порівняння. Порівнюються збитки від землетрусу та цунамі в Японії зі збитками у Другій світовій війні. Це порівняння стає підґрунтям для спрацювання механізмів культури на підсвідомому рівні, а саме: людина починає підсвідомо боятися, по-перше, землетрусу (це природно, адже ми боїмося того, що нам не підвладне), по-друге, масштабів руйнувань (йдеться про порівняння з однією із найбільших трагедій XX ст. — Другою світовою війною, нагадування про яку викликає найгірші відчуття), по-третє, економічних збитків. Зауважимо, що автори статті апелюють до спільного екзофоричного тезаурусу цільової аудиторії, залучаючи для порівняння відомі для спільноти історичні події.

Фактологічна структура знову проявляється у використанні математичних величин: *The destruction of homes, businesses and infrastructure could cost between ¥16 trillion and ¥25 trillion, equal to between \$185 billion and \$309 billion*. Переведення сум, зазначених єнами, у долари непрямо вказує на країну цільової аудиторії (Америка). Це знову підсилює наукову достовірність та доступність наданої інформації.

Звернення до авторитетів (цитування міністра): *"The most troublesome thing is harmful rumours and the psychological effect (on consumers) as a result of radiation concerns"*, є прикладом компонента тематично-авторської структури, адже демонструє думку людини, а не набір фактів та емоційно забарвленої лексики.

У передостанньому абзаці *The death toll from the March 11 earthquake and ensuing tsunami is up to 9,408, with another 14,716 people confirmed missing* наведено точні дані про кількість зниклих людей. Це також факт, і тому є прикладом використання фактологічної структури. Наприклад:

"Japan earthquake could cost \$309 billion (by Annalyn Censky, 23.03.2011).

Japan's devastating earthquake and tsunami could cost up to \$309 billion, making it the most costly disaster in the country since the end of World War II, the Japanese government said Wednesday.

The destruction of homes, businesses and infrastructure could cost between ¥16 trillion and ¥25 trillion, equal to between \$185 billion and \$309 billion, Japan's Cabinet Office announced Wednesday, according to reports by Kyodo News in Tokyo. But those estimates did not include the effect of the nuclear crisis at the Fukushima power plant and subsequent power outages.

Fears about nuclear radiation escalated Wednesday, as black smoke rose from the third reactor at the Fukushima plant and Tokyo's government said it had detected radioactive material in tap water.

"The most troublesome thing is harmful rumors and the psychological effect (on consumers) as a

result of radiation concerns," economic and fiscal policy minister Kaoru Yosano told Kyodo News.

Yosano also said the total effect on the Japanese economy could be offset partially by a boost in activity from reconstruction efforts.

The death toll from the March 11 earthquake and ensuing tsunami is up to 9,408, with another 14,716 people confirmed missing, Japan's National Police Agency said Wednesday.

Major Japanese manufacturers, including Toyota Motor, Honda Motor, Nissan and Sony all shut down factories following the quake. While they have since resumed some operations, much of their business is still offline" [3].

Отже, у статтях, що зображають стихійне лихо, органічно поєднуються елементи трьох видів структур тексту, взаємодіючи та формуючи належне смислове навантаження тексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Oxford Dictionaries [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.oxforddictionaries.com/>
2. Readbookz [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://readbookz.com/book/198/7490.html>
3. The CNN [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://edition.cnn.com/>
4. Wikipedia, the free encyclopedia [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Стаття>
5. Wikipedia, the free encyclopedia [Електронний ресурс] — Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Структура_тексту